

מתוך היקדמת המחבר: ועיניכם תראינה בנים בני כשתילי זתים סביב לשלחנם,
חכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם

גליון
זרע שמשון המבואר

פרשת קרה
אות א

דרוש מתוך הספר המסוגל 'זרע שמשון' שחברו הגאון המקובל
האלוקי חסידא קדישא רבנו **שמשון חיים ב"ר**
נחמן מיכאל נחמני זלה"ה
מח"ס 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'
שחי לפני כ-300 שנה בתקופת האור החיים' ומקום קברו לא נודע
והבטיח שהלומד בחידושויו וספריו יזכה לישועות בבני חיי ומזוני
נלב"ע ו' אלול תקל"ט

דרוש מנוקד ומבואר בתוספת ציונים והארות
יו"ל על ידי מוסדות זרע שמשון
שע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

י"ל ע"י האיגוד העולמי
להפצת תורת
"זרע שמשוון"

לקבלת הגליון נא לשלוח למייל:
zera277@gmail.com

ארה"ב

הרב מנחם בנימין פאשקס
ZERA SHIMSHON
C/O B PASKESZ 1645 48 ST
BROOKLYN NY 11204
347-496-5657
mbpaskesz@gmail.com

ארה"ק

הרב ישראל זילברברג
05271-66450

ניתן לשלוח תרומות והנצחות
לזכות ולע"ג ולקחת חלק בהוצאות
והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרנבטיל (17) סניף 635
מספר החשבון 71713028 ע"ש זרע שמשוון,
כמו מן נתון לתרום בכרטיס אשראי

זכות הצדיק ודביו תורתו הקדושים יגן מכל
צרה וצוקה, וישפיע על הלוטמים ועל המסייעים
בני חיי ומוזני ועל טוב טלה
כהנחתו
בהקדמת ספריו.

הוצאת והפצת קונטרס
"זרע שמשוון העבואר"
נתחם לעילוי נשעת

האשה הצדקת צרת ריזל
בת"כ עיבאל הלוי ע"ה
גדלה בניה בעסירות לחירה ולחסד
הרבה לגעול חסד בעיפה ובענוה
והייתה עסויעת בעאר פנים לעניים ושבורי לב
גלב"ע ז' שבט תשע"ט
תהא עליצת יושר
עבור בניה וכל עשפחה
ת.ג.צ.ב.ה.

יהי רצון

שהליעוד בספר הקדוש הזה
יהא לענוחת גפשה רוחה ונשעתה בעולם
העליון ובזכות הגדולה של רבינו זי"ע
תתעלה מעלה מעלה עחיל אל חיל
בגנזי ערוצים להעליץ טוב בעד כל ישראל
שגיושע בתשועת עולעים בב"א

לשוחפות של ברכה בכל עת
מוקד זרע שמשוון

ארץ ישראל 02-80-80-500
ארה"ב 347-496-5657

הודעה ובקשה!

השתדלנו להעמיק ברבתי רבנו ולבארם בראוי עד היכן שששנת ידנו, אולם דברי רבנו עמוקים מני ים ואן כמותנו כלל להתגדר ולומר שהשנו את עומק דבריו והעיוני,
ובדאי לא לקבוע כשה שנתכב שזה הפירוש המוחלט בדבריו, ולכן אנו פונים אל כל הלוטמים הי"ו, שבאם תמצאו דברים שאינם כראוי ואינם עולים בקנה אחד עם דברי חז"ל
או רבותנו הקדמונים, בודאי לא על רבנו הקדוש זי"ע יהיה תלונתכם כי אם עלינו, ובקשתנו שטוהה לשי מולומדים אשר יכן וימצא פירושים ודרכים וותרי דאויים בהבנת דברי
רבנו, אא שמיטעיאם לודינו ככרי שנובל לתקנם ולשלכם במהרהרות הבאות, ובוה יהיה הלקו עמנו כובי הרבים.

כמו כן נשמח לקבל הערות והארות לשיפורים מכל סוג שהוא לתועלת הלוטמים,
וכן באם תמצאו טעות ושגיאה מכל סוג שהוא, אנא תיידעו אותנו על כך ותבואו על הברכה.

פְּרִשְׁת קַרְח

א

וַיִּקַּח קַרְח' (טו, א), **אֵיתָא בְּמִדְרָשׁ שְׁאָר מִיָּנִים**, חוּט אֶחָד פּוֹטְרָה. זוֹ שְׁפֵלָה תְּכַלֵּת, לֹא תִפְטֹר אֶת עֲצָמָה. וְכֵן שְׁקַרְח חָלַק עַל צִיצִית וּמוֹזָה, טְלִית שֶׁל בְּמִזְוָה, שְׁתֵּי פְרָשִׁוֹת פּוֹטְרוֹת אוֹתָהּ,

פסוק ויקח קרח, פרש רש"י, שחלק על ציצית ומוזזה, ונתקנא על נשיאותו וכו'

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

א

פרטי מצוות ציצית ומוזזה אינם תלויים בטעמיהם שנרמזו בתורה וכן מינוי הנשיאים אינו לפי סברת בני אדם

העשויה כולה מחוטים הצבועים בצבע תכלת, חייבת בציצית או פטורה, והשיבו שחייבת בציצית. ולגלג עליו וטען ק"ו, אם טלית של שאר מינים - שאינם צבועים תכלת, חוט אחד של תכלת פוטרה, אם כן, טלית זו שעשויה פלה תכלת, וכי לא תפטור את עצמה, ולא יצטרכו להטיל בה ציצית. ומחמת טענה זו, לגלג קרח, על מצות ציצית¹.

וכן במוזזה, שאל קרח את משה, על בית שהוא מלא בספרי תורה, אם הוא חייב

דקדוק בשייכות לגלוג קרח על משה במצוות ציצית ומזוזה, עם טענתו על מינוי אליצפן

על הפסוק ויקח קרח' (במדבר טו, א)², איתא בְּמִדְרָשׁ (במדבר יח, ג)³, וּבְפִרּוּשׁ רִש"י, שְׁקַרְח חָלַק עַל מִצְוֹת צִיצִית וְעַל מִצְוֹת מוֹזָה, וְטַעַן שֶׁהִקְב"ה לֹא צִוָּה עֲלֵיהֶם, אֲלֵא מֹשֶׁה הִמְצִיא אוֹתָם מִדַּעְתּוֹ. וְהוֹכִיחַ קַרְח כְּדַבְּרֵי, מִמָּה שֶׁשָּׁאֵל אֶת מֹשֶׁה רַבִּינוּ, בְּדִין טְלִית שֶׁמְצוּה לְהַטִּיל בְּכָל כֹּנֶף שְׁמוֹנֶה חוּטִין, וְאֶחָד מֵהֶם יִהְיֶה שֶׁל תְּכַלֵּת (במדבר טו, ח)³, הֵאֵם טְלִית

צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת

המדרש שם), שהביא ביאורי השפתי כהן והכלי יקר, מנין דקדקו כן במדרש שלגלג על שתי המצוות הללו. ולשון רש"י, מה עשה, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות, רובן משבט ראובן שכניו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו וכיוצא בו, שנאמר (שם טז, ב) נשיאי עדה קריאי מועד, ולהלן הוא אומר (במדבר א, טז) 'אלה קרואי העדה', והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה, אמרו לו, טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה. אמר להם, חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר, חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה. ג. ראה להלן בסמוך בפרטי מצות חוט התכלת. ד. כך הוא לפי פשוטו של המדרש. אמנם בדברי רבינו בהמשך

א. לשון הפסוק, ויקח קרח בן יצקה בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואין בן פלת בני ראובן. ב. לשון המדרש, ויקח קרח, מה כתיב למעלה מן הענין (במדבר טו, ח) יעשו להם ציצית, קפץ קרח ואמר למשה, טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית. אמר ליה, חייבת בציצית. אמר ליה קרח, טלית שכולה תכלת אין פוטרת עצמה, ארבע חוטין פוטרות אותה. בית מלא ספרים מהו שיא פטור מן המזוזה. אמר לו, חייב במזוזה. אמר ליה, כל התורה כולה, רע"ה פרשיות, אינה פוטרת את הבית, פרשה אחת שבמזוזה פוטרת את הבית. אמר לו, דברים אלו לא נצטוו עליהן, ומלבד אתה בודאן, הדא הוא דכתיב ויקח קרח. וביאר במתנות כהונה, שכפר לאמר אין תורה מן השמים וראה עץ יוסף (על

וַיֵּשׁ לְזוֹמֵר, שֶׁהַטַּעַם הוּא לְפִי שֶׁקִּרְחָ הָיָה יוֹתֵר חָכֵם מִמֶּנּוּ, וְהָיָה נְמוֹ גְדוֹל, שֶׁהָיָה בֶּן יֵצְהָר שֶׁהוּא שְׁנֵי לְעַמְרָם, וְאַלְיָצְפָן הָיָה בֶּן עֲזִיָּאל, שֶׁהוּא רְבִיעִי לְעַמְרָם, וְנִשְׂיָאוֹת זֶה הָיָה רְאוּי לְקִרְחָ.

בֵּית מִלֵּא סְפָרִים וְכוּ'. קִשְׁוָה, דְּהָא עֵקֶר מִחֻלְקָתוֹ הָיָה בְּשִׁבִיל קִנְיָתוֹ עַל נִשְׂיָאוֹת אֲלִיצְפָן בֶּן עֲזִיָּאל, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם, וְמָה עֲנִין נִשְׂיָאוֹתוֹ שֶׁל אֲלִיצְפָן לְשִׁתִּי מִצְוֹת אֵלוֹ.

זֶרַע שְׁמוֹשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

שהוא היה ראוי להתמנות לנשיאות, כמו שפֶּרַשׁ רַש"י שָׁם, וְמָה עֲנִין נִשְׂיָאוֹתוֹ שֶׁל אֲלִיצְפָן, לְשִׁתִּי מִצְוֹת אֵלוֹ - מצות ציצית ומצות מזוזה, להוכיח על ידי שאלותיו עליהם, את צידקת טענתו נגד מינוי אליצפן¹.

לפי טעמי מצוות ציצית ומזוזה, טעה קורח לפטור טלית שכולה תכלת ובית מלא ספרים

וַיֵּשׁ לְזוֹמֵר, שֶׁהַטַּעַם [שִׁיכּוֹת נִשְׂיָאוֹת אֲלִיצְפָן לְשִׁתִּי הַמִּצְוֹת הַלְלוֹן הוּא, לְפִי מָה שֶׁקִּרְחָ הָיָה יוֹתֵר חָכֵם מִמֶּנּוּ - מֵאֲלִיצְפָן², וְהָיָה נְמוֹ גְדוֹל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ בְּשֵׁנִים בַּחֲשִׁיבוֹת, שֶׁהָיָה קִרְחָ הָיָה בֶּן יֵצְהָר, שֶׁהוּא - יֵצְהָר הָיָה הֶבֶן הַשְּׁנֵי לְעַמְרָם, וְאַלְיָצְפָן הָיָה בֶּן עֲזִיָּאל, שֶׁהוּא הֶבֶן הַרְבִּיעִי לְעַמְרָם³, וּמַחֲמַת זֶה, סִבֵּר קִרְחָ, שֶׁנִּשְׂיָאוֹת זֶה עַל בְּנֵי קֵהֶת, הָיָה רְאוּי לְקִרְחָ.

במזוזה או פטור. והשיבו שחייב במזוזה. ולגלג קרח וטען ק"ו, אם בית שאין בו שום ספר תורה, מזוזה אחת שכתובים בה רק שתי פְּרָשִׁיּוֹת שבתורה - פרשת 'שמע' ופרשת 'והיה אם שמוע', פּוֹמְרוֹת אוֹתָהּ, אם כן, בֵּית שֶׁהוּא מִלֵּא סְפָרִים וְכוּ', שֶׁבְכָל סֵפֶר וּסְפֵר כְּתוּבִים כָּל פְּרָשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁבְכָלֵן גַּם שְׁתֵּי הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁבְּמִזְוֵה, מְכַל שֶׁכֵּן שֶׁתַּפְטוּר אֵת עֲצֻמָּה, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְקַבּוֹעַ בַּהּ מִזְוֵה. וּמַחֲמַת סִבֵּרָא זֶה, לְגַלְגַּל קִרְחָ גַּם עַל מִצְוֹת מִזְוֵה⁴.

וְקִשְׁוָה, דְּהָא עֵקֶר מִחֻלְקָתוֹ שֶׁל קִרְחָ עַל מִשֶׁה רְבִיעִי, הָיָה בְּשִׁבִיל קִנְיָתוֹ עַל נִשְׂיָאוֹתוֹ שֶׁל אֲלִיצְפָן בֶּן עֲזִיָּאל, עַל בְּנֵי קֵהֶת, שֶׁמִּינְהוּ מִשֶׁה עַל פִּי דִּיבּוּרוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, וְסִבֵּר קִרְחָ

צִיּוֹנִים וּמְקוֹרוֹת

דבריו. ח. ראה רבינו בחיי (ד"ה ויקח קרח) שעמד בזה, וביאר ז"ל, וקרח מרוב חכמתו שאל שאלות אלו, והיו מעין המחלוקת. ויש בכללם עוד רמו משל על ישראל, כי המשילם לטלית שכולה תכלת, ובית מלא ספרים, וכיוון בזה לומר, כי ישראל שכולם קדושים וכולם חשובים מלאים מן המעלות, למה יצטרכו למשתררים ולמתנשאים עליהם, והמשיל המשתררים לחוט של תכלת ולמזוזה. וראה עוד בעין יוסף (במדב"ר שם), בשם העיר גבורים, ובידי משה (שם ד"ה חכם). וראה עוד כמה שכתבו בזה המהר"ל בתפארת ישראל (פכ"ב) ויד יוסף (לרבי יוסף צרפתי זצ"ל, בפרשתינו דרוש ראשון). ט. ז"ל המדרש (במדב"ר יח, ג), אמרו חכמים, חכם גדול היה קרח, ומטועני הארון, שנאמר (במדבר ז, ט) 'ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם'. י. שקרח היה גדול בשנים יותר מאליצפן [כיון שהוא היה בנו הגדול יצהר בנו השני של קהת, ואילו אליצפן היה בנו השני של עזיאל, שהיה בנו הרביעי של קהת,

מבואר, שסובר שגם בציצית ובמזוזה לא התכוין קרח לכפור בעיקר המצוות, אלא בפרטי הלכותיהם שאמר משה, וכדלהלן. ה. בירושלמי (סנהדרין פ"י ה"א) מבואר, שעל פי טענות אלו, כפר קרח ואמר, אין תורה מן השמים, ולא משה נביא, ולא אהרן כהן גדול. אך מהמשך דברי רבינו נראה שנקט בדת המדרש, שלא כפר קרח אלא בפרטי ההלכות של שתי מצוות אלו וכדלעיל, ולא בכל התורה. ו. כמו שכתוב (במדבר ג, ל), 'וְנִשְׂיָא בֵּית אָב לְמִשְׁפַּחַת הַקֵּהֶתִי אֲלִיצְפָן בֶּן עֲזִיָּאל'. ז. לשון רש"י, ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר (שמות ו, יח) 'ובני קהת' וגו'. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני, שאני בן יצהר, שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את

אֵלָא שְׁמִשָּׁה עָשָׂה נְשִׂיא אֱלִיצֶפֶן בְּצוּי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהָיָה יוֹתֵר רָאוּי מִמֶּנּוּ.
וּמִצָּא מְקוֹם לְחַלֵּק דְּוָקָא עַל שְׁתֵּי
מִצְוֹת אֵלוֹ, שְׁלִפְי הַנְּרָאָה

שְׁפִשְׁט הַפְּתוּב נְצַטְוִינוּ בְּצִיצִית כְּדִי לְזַכֵּר
אֶת כָּל מִצְוֹת ה' (במדבר טו, לט). וּבְמִזְוָה
כְּדִי לְהִגֵּן עָלֵינוּ, וְכֵן אָמְרוּ ז"ל (וזהר פרשת
בא לו, א), שְׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּתַב

זֶרַע שִׁמְשׁוֹן הַמְּבוּאָר

אֵלָא שְׁמִשָּׁה עָשָׂה נְשִׂיא אֶת אֱלִיצֶפֶן, בְּצוּי
שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְפִי שְׁלִפְנֵי הַקְּבִ"ה
הִיָּה גְלוּי, שְׁאֵלִיצֶפֶן הָיָה יוֹתֵר רָאוּי לְנִשְׂיאוֹת
מִמֶּנּוּ - מְקוּרַח.⁹

מדעתו את אליצפן לנשיא. שְׁלִפְי הַנְּרָאָה
שְׁפִשְׁט הַפְּתוּב, שֶׁנְצַטְוִינוּ בְּצִיצִית, כְּדִי לְזַכֵּר
עַל יְדֵיהֶם אֶת כָּל מִצְוֹת ה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(במדבר טו, לט) "וְהָיָה לְכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם
אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'", וְעַל יְדֵי
זְכִירַת הַמִּצְוֹת, נִגִיעַ גַּם לְקִיוּמָם, כְּכָתוּב
'וְעִשִׂיתֶם אוֹתָם'.

קרח בא להוכיח שמשה טעה בסברא

וכפי שטעה בביאור המצוות טעה במינוי הנשיאות

וְקִרְחַ מִצָּא מְקוֹם לְחַלֵּק דְּוָקָא עַל שְׁתֵּי
מִצְוֹת אֵלוֹ - צִיצִית וּמִזְוָה, וְלִהְיוֹכִיחַ שְׁמִשָּׁה
טֵעָה בְּבִיאורֶם שֶׁל מִצְוֹת אֵלוֹ, וְעַל יְדֵי כֵן,
תַּחֲזוּק טַעֲנָתוֹ שֶׁמֶשֶׁה טֵעָה גַּם כְּשִׁמְיָנָה

וְנִצְטוּיָנוּ בְּמִזְוָה, כְּדִי לְהִגֵּן עָלֵינוּ מִן
הַמִּזְקִין, שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ לְבַתִּינוּ לְהִזְקִנָנוּ.¹⁰ וְכֵן
אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (וזהר פרשת בא לו, א),¹⁰

צִיּוּנִים וּמְקוּרָת

כמבואר בפסוקים (שמות ו, יח-כא). וכן כתב רבינו
בהמשך דבריו, שהיה קרח גדול ממנו בחכמה ובמינו.
וראה בשפת אמת (ליקוטים, בפרשתינו), שהוכיח
שקורח היה גדול מאליצפן בשנים, שבשעה שהרג
משה את המצרי, נולד קורח (מגיד משרים פרשת
שמות). ועיי"ש שכתב שהיה זקן ולא היה מטועני
הארון בפועל, אלא ממשפחתם. ועוד יש לפרש דברי
רבינו, שהיה גדול בחשיבות מאליצפן, וכמשמעות
דברי רש"י שהובאו לעיל מ'ראוי ליטול את השניה,
לא אני, שאני בן יצהר, שהוא שני לעמרם, והוא מנה
נשיא את בן אחיו הקטן מכולם. [אמנם אפשר שכוונת
רש"י היא לענין מה שהיה גדול ממנו בשנים].
יא. כמו שכתוב (שמות ו, יח), 'וּבְנֵי קָהָת עֲמָרָם וְיִצְהָר
וְחִבְרוֹן וְעֹזִיאֵל'. יב. בשפת אמת (ליקוטים,
בפרשתינו, ובהרחבה בליקוטי יהודה - מהדורה
חדשה) ביאר הטעם שלא נתמנה קורח לנשיאות, כי
היה זקן יותר מחמשים שנה [במגיד משרים (פרשת
שמות) כתב בשעה שהרג משה להמצרי נולד קרח],
ופסול לעבודת לוויה ואין לעשות נשיא הפסול
לעבודה, ואליצפן אפשר היה פחות מבן חמשים.
אמנם בויקהל שלמה (בפרשתינו ד"ה ועדיין) כתב,
שקורח היה פחות מבן חמשים, ולפי זה כתב לדון
בטעם שלא נתמנה קורח לנשיא. וראה עוד בטעם
שלא נתמנה קורח, באברהם את ירו (ח"ב דרוש ט'
לשמועות) בשם צמח דוד (בפרשתינו ד"ה ויקרב),
שמפני שקורח היה אדם חשוב, לא הוצרך לנשיאות,

אלא אליצפן הוצרך לזה שעל ידי המינוי לנשיאות
נעשה אדם חשוב. וראה עוד במשכנות יעקב
(בפרשתינו). יג. לשון הפסוק, 'וְהָיָה לְכֶם לְצִיצִית
וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וְעִשִׂיתֶם אוֹתָם
וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרָי לְבִכְבְּסִי וְאַחֲרָי צִיּוּנֵינוּ זְנִים
אַחֲרֵיהֶם'. יד. לשון הגמרא (מנחות מג, ב), תניא
אידך, 'וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם', ראייה מביאה
לידי זכירה, וזכירה מביאה לידי עשייה. ובמדבר
(במדבר"ר יח, כא) ובתנחומא (פרשת קרח סימן יב)
אמרו, 'צִיצִית' - שש מאות בגימטריא, ושמונה חוטין
וחמשה קשרים, הרי ו' מאות וי"ג מצות. וכן בזהר
(פרשת בא לו, א) שכשרואה האדם הזכרון הזה, נזכר
על ידו לקיים מצות אדונו. טו. לשון הגמרא
(שם לג, ה), אמר רבי חנינא, בוא וראה שלא כמדת
הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם, מדת בשר ודם, מלך
יושב מבפנים, ועם משמרין אותו מבחוץ. מדת הקדוש
ברוך הוא אינו כן, עבדיו יושבין מבפנים והוא משמרין
מבחוץ, שנאמר (תהלים קכא, ה) 'ה' שומרך ה' צִלְךָ
עַל יַד יְמִינֶךָ'. וראה עוד בטור (יו"ד סימן רפה)
במעלת המזוזה להגן על האדם. וראה ב"י (שם),
בטעם שאמרו שהיא מגינה על הבית ולא על האדם.
וראה עוד בזה, בב"ח ובש"ך ובט"ו (שם). ובכסף משנה
(מזוזה פ"ה מ"ד) כתב וז"ל, וגם אין הכוונה בעשייתה
לשמור הבית, אלא צריך שיכוין לקיים מצות הקדוש
ברוך הוא, וממילא נמשך תשמור הבית. וכן נראה
מדברי הרא"ש (סוף הלכות מזוזה). טז. לשון

וְקַרְחַת חֶשֶׁב שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר
לְמִשְׁהָ, שִׁיקְחוּ תְּכֵלֶת עַל
בְּגָדֵיהֶם לְפָחוֹת חוּט אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁאָמַר
הַפְּתוּב (במדבר טו, לח) 'הַכֶּנֶף פְּתִיל' (ראה

שְׁמִי עַל פְּתִיחֶיךָ, וְאִי אֵתָה מִתְיָרָא מִן
הַמְזִיקִין, וְהִרְמֹז בְּמִלַּת 'מְזוּזוֹת' (דברים ו, ט) -
זוֹ מְזוּזָה (וזהר ח"ג ב, ש תקוני וזהר כה, א), וְקָרָא קָא
סְמִיךְ (דברים יא, ככא) 'לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם' וכו'.

זרע שְׁמוֹשׁוֹן הַמְבוּאָר

כתוב בסמוך למצות מזוזה (שם פסוק כא) ט'
'לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם' וכו', ללמד שבזכות מצות
מזוזה, ישמר האדם מן המזיקין, ויאריכו
ימיו וימי בניו.^ט

גם הטעם של התכלת היא זכירת המצוות

וְקַרְחַת חֶשֶׁב, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר
לְמִשְׁהָ, שִׁיקְחוּ - יְטִילוּ תְּכֵלֶת עַל בְּגָדֵיהֶם,
לְפָחוֹת חוּט אֶחָד בְּכָל כֶּנֶף (ספרי פרשת שלח
פיסקא קטו) טו,^{טו} כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב (במדבר טו, לח)
'הַכֶּנֶף פְּתִיל'^{טו}, וכתוב 'פתיל' בלשון יחיד,

ציונים ומקורות

מאיר ורבי יהודה, חד אמר, בעון מזוזה. וחד אמר,
בעון יציאת. בשלמא למאן דאמר בעון מזוזה, דכתיב
'וכתבתם על מזוזות ביתך', וכתוב בתריה 'למען ירבו
ימיכם וימי בניכם' וכו', ע"כ. וראה עוד בקידושין
(לד, א) ונקיש מזוזה לתלמוד תורה [ונפטר נשים
ממזוזה כמו שפטורות מתלמוד תורה], לא סלקא
דעתך, דכתיב 'למען ירבו ימיכם', גברי בעי חי, נשי
לא בעי חי [לא עולה על הדעת לפטור נשים
ממזוזה, שהרי תלה הכתוב מתן שכרה של מזוזה
בריבוי ימים, וגם הנשים חפצות להאריך ימים].
כא. ז"ל הספרי, מכמה גדילים אתה עושה, אין פחות
משלשה, דברי בית הלל. בית שמאי אומרים, שלשה
של צמר, ורביעית של תכלת, והלכה כבית שמאי.
ובפשטות נראה, שלהלכה נותנים בכל כנף, חוט אחד
של תכלת, והיינו קודם שכלפו אותו, ולאחר שכלפו
אותו נעשו שתי חוטיין של תכלת. וכן היא דעת
הראב"ד (שם) שכתב, ששני חוטיין יהיו של תכלת,
וששה של לבן. אמנם הרמב"ם (שם) כתב, ויהיה
אחד משמנה החוטים חוט תכלת, והשבעה לבנים,
ע"כ. והיינו לאחר שהוכפלו בכנף [וראה במרכבת
המשנה שם, שביאר את הספרי לדעת הרמב"ם]. יש
לציין, שדעת רש"י ותוס' (מנחות לח, א ד"ה התכלת)
היא, שנותנים שתי חוטי תכלת [לפני שנתכפלו, והם
ארבעה אחרי שנתכפלו]. וראה יפה מראה (על
הירושלמי סנהדרין פ"י ה"ה) שביאר דברי הירושלמי
לפי שתי השיטות. כב. לשון הפסוק, 'דַּבֵּר אֶל

הזוהר, אמר רבי אבא וכו', עבד בר נש ביתא [אדם
בונה לו בית], וקודשא בריך הוא אמר ליה, כתוב
שמי ושוי לפתחך [כתוב את שמי במזוזה, ותקבע
אותה על פתחך], ואת שרי לגו ביתא [ואתה דר בתוך
ביתך], ואנא אותיב לבר בפתחך לנטרא לך [ואני
יושב מבחוץ בפתחך, לשמור עליך מן המזיקין].
וראה עוד בזה, שטעם המזוזה הוא כמו מצות
יציאת, שלא ישכח האדם זכרון הקב"ה לעולם. ועוד
כתוב בזה, שהשם 'שד"י' שבמזוזה מברית את
המזיקין והמקטרגים. ובסידור האר"י ז"ל (כוונת
מזוזה) כתב, שם שד"י הוא ראשי תיבות 'שומר
דלתות ישראל'. יו. לשון הפסוק 'וכתבתם על
מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ'. ית ז"ל הוזהר (ח"ג
תוספת ש, ב), מלאך המשחית זו משם, וניצול האדם
מכל נזק ומכל משחית, מנלן, ממה דכתיב 'מְזוּזוֹת',
מאותיותי משמע ז"ו מו"ת, שלא נתן רשות למשחית
לחבל, וזו מפתחו. וז"ל התיקוני זוהר (תיקון י כה,
א), ודא רוא דמזוזה, דאתמר בה, 'וכתבתם על מזוזות
ביתך', 'מְזוּזוֹת', כתיב זו מות, ע"כ. ועוד שם (תיקון
כב, סו, א), ואתון דמזוזות, אינון ממש ז"ו מו"ת.
וכן הוא בזהר חדש (רות מאמר מצות מזוזה אות
תס). יט. לשון הפסוק, 'לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי
בְּנֵיכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ
פְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ'. כ. זה לשון הגמרא
(שבת לב, ב), תנו רבנן, בעון נדרים בניים מתים,
דברי רבי אלעזר ברבי שמעון וכו'. פליגי בה רבי

גְּדוֹלָה. דָּאִי לָאוּ הָכִי, לֹא הָיָה לוֹ
לְכַתֵּב 'וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם' וְכוּ' אַחַר
'הַפָּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת', שְׁזָה הוּא דְבַר
הַבָּא אַפְלוּ מִן הַלְבָּן לְבָדוֹ, בְּשֵׁהָאָדָם
יִלְבֹּשׁ הַטְּלִית.

ספרי פרשת שלח פיסקא קטו), וְאַחַר כֵּן הוֹסִיף
'וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם' וְכוּ', דְּשָׁמַע
מִיָּנָה, שְׁעַקֵּר הַמְצוּהָ הַיָּא הַזְּכִירָה.
וּמִמִּילָא אָנוּ לְמַדִּים שְׁבִשְׁיָהִיָּה טְלִית
כְּלָה תְּכֵלֶת, תַּהֲיָה גַם הַזְּכִירָה יוֹתֵר

זרע שְׁמוֹשׁוֹן הַמְּבוֹאֵר

הזכירה, אבל אין זה הטעם של מצות
התכלת, אלא היא גזירת הכתוב, לֹא הָיָה לוֹ
לְכַתֵּב 'וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם' וְכוּ' אַחַר 'הַפָּנֶף
פְּתִיל תְּכֵלֶת', אלא מיד אחר הצווי של חוטי
הציצית הלבנים²⁰, מאחר שְׁזָה - הזכירה, הוא
דְּבַר הַבָּא אַפְלוּ מִן הַצִּיצִית הַלְבָּן לְבָדוֹ²¹,
בְּשֵׁהָאָדָם יִלְבֹּשׁ הַטְּלִית שְׁתִּלּוּיִים בְּכַנְפֵי חוטי
ציצית לבנים²². אלא ודאי, שגם הטעם של
מצות התכלת היא זכירת מצוותיו של
הקב"ה, ויש על ידה תוספת זכירה. ומכיון
שכן, מכל שכן שאם יש לו טלית שכולה
תכלת, שמזה עצמו יוכל לבא לדי זכירה,
ושאינו חייב להטיל ציצית בכנפיו²³.

ללמד שצריך לתת בכל כנף לכל הפחות חוט
אחד של תכלת, וְאַחַר כֵּן - אחרי הצווי של
התכלת, הוֹסִיף הַפְּסוּק וְכַתֵּב 'וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
וּזְכַרְתֶּם' וְכוּ', דְּשָׁמַע מִיָּנָה שְׁעַקֵּר הַטַּעַם שֶׁל
הַמְצוּהָ שֶׁל הַטֵּלַת חוֹט הַתְּכֵלֶת, הַיָּא הַזְּכִירָה
שֶׁל מְצוּוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה, וּמִמִּילָא אָנוּ לְמַדִּים
מִכֵּן, שְׁבִשְׁיָהִיָּה טְלִית כְּלָה עֲשׂוּיָה מִחוּטִים
הַצְּבוּעִים בְּתְּכֵלֶת, תַּהֲיָה גַם הַזְּכִירָה שֶׁל
הַמְצוּוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה, וְאֵדְרַבָּה יִקְיִים בְּכֵן
מְצוּהָ יוֹתֵר מוּבַחֲרָת.

דָּאִי לָאוּ הָכִי - שאם לא כן, אלא עיקר
הטעם של מצות חוטי הציצית הלבנים היא

ציונים ומקורות

דברי רבינו יתבארו היטב דברי המדרש, שטלית
שכולה לבן לא היה קרח לדון קל וחומר ממה שכמה
חוטין פוטרים אותה, כיון שאין בה שום שינוי
מהרגילות, להביא את האדם לידי זכרון [והזכרון הוא
על ידי מספר החוטין, וכמובא לעיל בסמוך
מהמדרשים]. ודווקא כשכולה תכלת, שהוא שינוי
מהרגילות, סבר קרח, שיביא את האדם לידי זכירה.
ועוד, שסגולת צבע התכלת מיוחדת לזכרון, שהתכלת
דומה ליס, ויס דומה לרקיע, ורקיע לכסא הכבוד
(מנחות מג, ב). וזכירת כסא הכבוד, מביאה את
האדם ליראת שמים ולזכירת המצוות. ולכן סבר קרח,
שמכל שכן שטלית שכולה תכלת, מביאה את האדם
לידי זכירה. כו. פירוש, שאם לא היה ראה
מהפסוקים, שהטעם של מצות התכלת היא הזכירה,
לא היה קרח דורש, שטלית שכולה תכלת פטורה,
לפי שהיה מורה, שכך היא גזירת הכתוב שצריך
ברוקא ציצית בצבע תכלת שתלוי בכנף הבגד. אבל
מכיון שנתפרש בתורה, שטעם המצוה היא הזכירה,
סבר שיש לדרוש בקל וחומר, שטלית שכולה תכלת
פטורה.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרַתְּ אֲלֵהֶם וְעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵי
בְּגָדֵיהֶם לְדַרְהֵם וְנִתְּנוּ עַל צִיצִית הַפָּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת.
נראה שכוונת רבינו, למה שכתב בכסף משנה שם
בדעת הרמב"ם, וז"ל, וטעמו של רבינו, מדכתיב
'פתיל תכלת', 'פתיל' חד משמע, וכן כתב בתשובה
לחכמי לונגיל, והכי משמע בספרי (פרשת שלח
פיסקא קטו) [ולע"ע ל"מ גירסא כזו בספרי].
כו. כלומר, שהיה צריך לכתוב וְעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל
פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם לְדַרְהֵם [שזה הצווי על חוטי הלבן],
'וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת
ה' וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם' וגו', וְנִתְּנוּ עַל צִיצִית הַפָּנֶף פְּתִיל
תְּכֵלֶת. כד. מכיון שחוטי הלבן מועילים
לידיה, אף שאין בהם צבע מיוחד וניכר מהטלית,
אם כן, אף שגם התכלת מועיל לזכירה כמו הלבן,
מכל מקום לא הוצרך לכתוב את הזכירה אחר הצווי
להטיל חוט תכלת, היות שהלבן נמצא בטלית לעולם,
והתכלת אינה מעכבת את הלבן, נמצא שהזכירה
הבאה מהתכלת לא מוסיפה כלום. וממה שכתבה
התורה את הזכירה אחר ציווי התכלת, מוכרח הוא
שבתכלת יש זכירה יותר מן הלבן. כה. ומתוך

ובמזווה דוקא אותן שתי פרשיות.
והשתא אתי שפיר, שלא מלאו לבו
לחלק על הקדוש ברוך הוא,
שאם בן, למה חלק על שתי פרשיות
אלו בלבד, הנה לו לחלק על כל התורה.
אלא לפי ששתי מצוות אלו אינם
לכאורה מצוות גמורות, אלא למוכתן

והכי נמי במזווה, לא היה לו לכתב
'למען ירבו ימיכם'. אלא ודאי
להודיענו שלפחות צריך שיכתב שתי
פרשיות, אמנם אם יוסיף לכתב עוד
יותר, הרשות בידו, ותבא לו שמירה
יותר מעלה. והוא להפך ממה שהבין
משה, שפטלית בעיני דוקא חוט אחר,

זרע שמושון המבואר

והוא להפך ממה שהבין משה, שפטלית
 בעיני דוקא חוט אחר של תכלת התלוי בכל
 כנף של הבגד, לא פחות ולא יותר, ואינו
 מועיל לפוטרו מה שהטלית כולו עשוי
 בצבע תכלת, ובמזווה צריך דוקא אותן שתי
 פרשיות, הקבועות בפתח הבית, לא פחות
 ולא יותר, ואינו מועיל לפטרו מה שהבית
 כולו מלא בספרים.¹⁰

קרח סבר שמשה אינו מבין את טעמי המצוות הללו
 והשתא אתי שפיר, שלא מלאו לבו של
 קרח לחלק על הקדוש ברוך הוא, ולומר
 שהוא לא ציוה כלל על קיום המצוות,
 ולכפור בעיקר, שאם בן, למה חלק רק על
 שתי פרשיות אלו - של תכלת ושל מזווה,
 בלבד, הנה לו לחלק על כל התורה. אלא, לפי
 ששתי מצוות אלו, אינם לכאורה מצוות
 גמורות - כשאר מצוות שנצטוונו בהן

סמיכות 'למען ירבו למזווה

ללמד שהמוסיף בפרשיות מוסיף בשמירה

והכי נמי במזווה, לא היה לו לפסוק לכתב
 בסמוך לפרשת מזווה 'למען ירבו ימיכם',
 שמתכתב 'למען' אנו למדים שענין וטעם
 מצות המזווה הוא להגין מהמיתה והמזיקין,
 ולכן נצטוונו בה¹¹, אלא ודאי שבא הפסוק
 להודיענו בכך, שלכל הפחות צריך שיכתב
 שתי פרשיות במזווה, ולקבוע אותה בפתח
 ביתו, כדי שיזכו הוא ובניו, לשמירה
 ולאריכות ימים. אמנם אם יוסיף לכתב
 במזווה עוד יותר פרשיות, או שיהיה לו בית
 מלא ספרים, הרשות בידו, ואדרבה, עוד תבא
 לו מכך, שמירה יותר מעלה. ולכן, אם ביתו
 מלא בספרים, אינו חייב לקבוע בו מזווה,
 כיון שהוא כבר מובטח בשמירה מחמת
 הספרים שבו.¹²

ציונים ומקורות

ביאר ביפה מראה (לירושלמי סנהדרין שם), עיי"ש
 שמבאר היטב את ענין הק"ו. כט. פירוש, לפי
 שמשה ידע, שאין לקבוע את פרטי ההלכות של
 המצוות לפי הטעמים, וכדלהלן. על כן הבין, שכך
 היא גזירת הכתוב, שדוקא חוט אחד של תכלת
 שתלוי בכנף פוטר את הבגד, ודוקא שתי פרשיות
 הכתובות במזווה וקבועה בפתח הבית, פוטרות את
 הבית. ל. בהערה לעיל נתבאר, שאמנם
 בירושלמי מבואר, שקרח חלק גם על הקב"ה, אלא
 שרבינו סובר שמהמדרש אינו נראה כן, ומחלוקתו
 היתה רק עם משה.

כו. שאם לא כן, היה די לפסוק לכתוב לשון שיש בה
 משמעות של נתינת שכר, שאם יקיימו מצות מזווה,
 יזכו לשכר שירבו ימיהם, וכשאר מקומות שבתורה
 שנכתב השכר על המצוה. כח. גם כאן פירוש
 דברי רבינו הוא, שאם לא היה כתוב בתורה הטעם
 למצות מזווה, לא היה קרח דורש שבית שמלא
 ספרים פטור, לפי שהיה מודה שהיא גזירת הכתוב,
 שהמצוה מתקיימת רק בשתי פרשיות אלו הכתובות
 במזווה וקבועות בפתח הבית. ורק משום שנתפרש
 בתורה טעם המצוה, סבר קרח שניתן לדרוש בקל
 וחומר שבית מלא ספרים פטור. וכעין דברי רבינו,

הַנְּשִׂיא, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ שְׂיִמְנָה נְשִׂיא אֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחַת אָבִיו, וּמִמִּילָא מִשְׁמַע שֶׁהַגְּדוֹל רְאוּי הוּא דְּוָקָא לְהִיּוֹת נְשִׂיא, וְלֹא הֶקְטַן מִמֶּנּוּ.

אָמְנָם לְפִי הָאֱמֶת, גַּם בְּהִיּוֹת כָּל הַפְּלִית תְּכַלֵּת, עִם כָּל זֶה, צוּי הַמְּקוֹם דְּוָקָא בְּחוּט אֶחָד, וְלֹא בְּכָל הַבְּגָד.

שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּרִי שִׁזְכְּרוּ הַמְּצוֹת, וְכָרִי שְׂיִהִי נְשָׁמְרִים. מִשׁוּם הַכִּי, מְצָא מְקוֹם לוֹמַר שְׂאֵם תִּהְיֶה הַשְּׁמִירָה וְהַזְכִּירָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, טְפִי עֲדִירָה, וְשְׁבֹדָאֵי לֹא הֵבִין מוֹשֶׁה פְּנֵת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֵלוּ הַמְּצוֹת, וְטַעְמָה בְּסִבְרָתוֹ.

וְכִמּוֹ כֵּן הָיָה סוֹבֵר שְׁטַעְמָה בְּעֵינָן מְנוּי

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאֵר

בְּסִבְרָתוֹ בְּעֵינָן מְנוּי הַנְּשִׂיא³⁷, וְסִבְרָתוֹ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא צִוָּה לוֹ בְּפִירוּשׁ לְמִנּוּת אֵת אֲלִיצְפָן לְנְשִׂיא, אֲלֵא שְׁאֵמַר לוֹ לְמִשְׁחָה, שְׂיִמְנָה נְשִׂיא עַל בְּנֵי קֵהַת, אֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחַת אָבִיו - שְׁהֵם בְּנֵי קֵהַת, וּמִמִּילָא מִשְׁמַע מֵהַצּוּי, שֶׁהַגְּדוֹל - וְהִינּוּ קֵרַח, רְאוּי הוּא דְּוָקָא, לְהִיּוֹת נְשִׂיא, וְלֹא אֲלִיצְפָן הֶקְטַן מִמֶּנּוּ³⁸.

אֵין לְדַרֵּשׁ אֵת אֹפֶן קִיּוּם הַמְּצוֹת מִחֻמַּת טַעְמֵי הַמְּצוֹת, וּמִזּוּזָה אֵינּוּ תְלוּי בְּטַעְמֵיהֶן, אֲלֵא גַם בְּהִיּוֹת כָּל הַפְּלִית צְבוּעָה בְּצַבֵּעַ תְּכַלֵּת, עִם כָּל זֶה, צוּי הַמְּקוֹם הוּא דְּוָקָא בְּחוּט אֶחָד תְּכַלֵּת, הַתְלוּי בְּכָל כִּנְף, וְלֹא בְּכָל הַבְּגָד. וְכִמּוֹ כֵּן בְּמִזּוּזָה, גַּם כְּשֶׁהֵבִית מֵלֵא סְפָרִים, עִם כָּל זֶה, צוּי הַמְּקוֹם הוּא דְּוָקָא בְּשֵׁתֵי פְרָשִׁיּוֹת שְׁנַכְתּוּת עַל קֶלֶף וְנִקְבְּעוֹת בְּמִזּוּזַת הַבֵּית, וּמִשְׁחָה קִיבַל מִסִּינֵי מְצוֹת אֵלוּ וּפְרָטִיחָה, וְלִכְךָ אֵין לָנוּ לְדוֹן מִדַּעְתֵּינוּ אֵת טַעְמָם

לְעִשׂוֹת רְצוֹן הַקַּב"ה, אֶלֵא נִיתְנוּ לְמוֹכְתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁמִצוֹת תְּכַלֵּת נִיתְנָה, כְּרִי שִׁזְכְּרוּ הַמְּצוֹת, וּמְצוֹת מִזּוּזָה נִיתְנָה, כְּרִי שְׂיִהִי נְשָׁמְרִים מֵהַמְּצוּיָן. מִשׁוּם הַכִּי, מְצָא קַרְח מְקוֹם לוֹמַר - לְפִי הַסְּבָרָה, שְׂאֵם תִּהְיֶה הַשְּׁמִירָה עַל הַבֵּית, וְהַזְכִּירָה בְּטִלִית, יוֹתֵר גְּדוֹלָה מֵהַשְּׁמִירָה שֶׁהִיָּה רְאוּיָה לְהִיּוֹת מְקוֹם עֵיקַר הַמְּצוּוֹת שְׁלֵהֵן, טְפִי עֲדִירָה - וּבִאֹפְנִים אֵלוּ אֵין צָרִיךְ לְקִיּוּם אֵת צִוּוֹי הַתּוֹרָה כְּפִי הַמְּפֹרֵשׁ בְּתוֹרָה, כִּיּוֹן שֶׁהַמְּצוּה מִתְקִימָת בְּאֹפֶן מַעוּלָה יוֹתֵר, וְשְׁבֹדָאֵי לֹא הֵבִין מוֹשֶׁה בְּפְנֵת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֵלוּ הַמְּצוֹת - שְׁעֵיקַר עֵינֵינָם לְשִׁמְרָה וְלִזְכִּירָה, וְטַעְמָה בְּסִבְרָתוֹ כִּמָּה שְׁחִיב לְהַטִּיל צִיצִית בְּטִלִית שְׁכוּלוֹ תְּכַלֵּת, וְלִקְבֹעַ מִזּוּזָה בְּבֵית מֵלֵא סְפָרִים, שְׁהָרִי כְּבֵר מִתְקִימָת הַשְּׁמִירָה וְהַזְכִּירָה בְּלַעֲדֵיהֶם³⁹.

קַרְח סִבֵּר שֶׁהַקַּב"ה לֹא צִוָּה בְּפִירוּשׁ לְמִנּוּת אֵת אֲלִיצְפָן וְכִמּוֹ כֵּן הָיָה קַרְח סוֹבֵר, שְׁמִשְׁחָה טַעְמָה

צִיּוּנִים וּמְקוֹרוֹת

וְלֹא הָיָה לוֹ סִבְרָה נְכוֹנָה מִי מִשְׁפַּחַת אָבִיו לְבַחֲרוֹ לְנְשִׂאוֹת. וְהִינּוּ שְׁסִבְרָתוֹ קַרְח, שְׁבֹדָאֵי הַקַּב"ה לֹא צִוָּה בְּפִירוּשׁ לְמִנּוּת אֵת אֲלִיצְפָן לְנְשִׂיא, שְׁהָרִי זֶה נִגְדַּל מִסְּבָרָה, שְׁהָרִי - לְפִי סִבְרָתוֹ - קַרְח עֲצֻמוֹ הָיָה רְאוּי יוֹתֵר לְזוּה. אֲלֵא וְדָא, שֶׁהַקַּב"ה צִוָּה לְמִשְׁחָה סַחַם לְמִנּוּת אֶחָד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחַת אָבִיו לְנְשִׂיא, וְכוּוְנָתוּ שֶׁל הַקַּב"ה הִיָּתֵה לְקַרְח, שֶׁהוּא הַיּוֹתֵר רְאוּי - לְדַעְתּוֹ. אֲלֵא שְׁמִשְׁחָה טַעְמָה, וּמִינָה לִכְךָ אֵת אֲלִיצְפָן, שְׁזֶה נִגְדַּל מִסְּבָרָה. הַיִּשְׂרָאֵלִי.

לֵא. וְכֵן בִּיאַר בִּיפָה מֵרֵאָה (עַל הַירוּשְׁלַמִּי סְנֵהֲדִירִין שֶׁם) בְּטַעְוֹתוֹ שֶׁל קוֹרְחַת, בְּשֵׁנֵי דְרִכִּים. לְב. רֵאָה בְּהַעֲרָה לְעִיל, שְׁצוּיָן לְטַעְמִים שְׁכַתְּבוּ הָאֲחֵרוּנִים, בְּטַעַם שְׁמִינָה מוֹשֶׁה אֵת אֲלִיצְפָן וְלֹא אֵת קוֹרְחַת. לְג. פִּירוּשׁ, קַרְח הוֹכִיחַ, מִמָּה - שְׁלַדַּעְתּוֹ - מוֹשֶׁה טַעַם בְּסִבְרָתוֹ, וְהִיָּיב בְּגֵדִים בְּצִיצִית, וּבְתִיּוֹת בְּמִזּוּזָה, גַּם בְּאֹפְנֵים שְׁלֵפֵי הַטַּעְמִים שְׁנִצְמָרוּ בָּהֶם, הַסְּבָרָה נִוֹתְנַת לְפִוּטֵרִם מִמְּצוֹת אֵלֶּה, וְהוֹכִיחַ מִכְךָ שְׁמִשְׁחָה טוֹעָה בְּסִבְרָה. וְלִכְךָ סִבֵּר, שְׁכִמּוֹ כֵּן טַעַם בְּמִנּוּי שֶׁל אֲלִיצְפָן,

ומשום הכי, אין לתמה אם קרח שהיה יותר גדול מאליצפן בַּחֲכָמָה וּבַמִּנּוּן, עם כָּל זֶה, לא רצה בו הקדוש ברוך הוא, כמו שלא רצה במלית פִּלְגָה תְּבִלַת.

זרע שמשון המבואר

להקב"ה טעמים כמוסים שלא נודעו לנו^ה, כמו שלא רצה הקב"ה במלית שִׁבְלָה תְּבִלַת שתפטור את עצמה, בלי שיהיה תלוי בכנפה חוט של תכלת, מחמת הטעמים הידועים רק לו יתברך לברו, וכמו שלא רצה הקב"ה שבית המלא בספרים יפטר ממצות מזוזה^ו.

ולקבוע את דיניהן, ולא כפי שחשב קרח שהמציאם מסברתו^ז.

ומשום הכי, גם כן אין לתמה, אם קרח שהיה יותר גדול מאליצפן בַּחֲכָמָה וּבַמִּנּוּן - בשנים, עם כָּל זֶה, לא רצה בו הקדוש ברוך הוא, שיהיה נשיא על בני קהת, אלא רק אליצפן, לפי שגם במינוי זה, יש

ציונים ומקורות

שסבר קרח, שבודאי לא ציוה הקב"ה בעצמו על מינויו של אליצפן, לפי שזה נגד השכל האנושי. שאינו כן, אלא הקב"ה בעצמו ציוה על מינוי זה, מחמת הטעמים הכמוסים שיש עמו יתברך. לו. תמצית הדרוש: מה שאמרו במדרש, שקרח חלק על הציצית ועל המזוזה, היינו מאותו ענין שחלק על מינוי אליצפן, כי לא נחלק על כל המצוות שמסר משה מאת השי"ת, אלא עיקר מחלוקתו היה דוקא במצוות אלו, שכפי שהוכיח בטענה ניצחת לכאורה, שמשה טועה בסברתו במה שאמר במצות ציצית לענין טלית שכולה תכלת, ובמצות מזוזה לענין בית מלא ספרים, כך טעה גם בסברתו בעת שהוצרך לבחור נשיא ממשפחת אביו, ולא בחר כפי שהיה ראוי לבחור מסברא המוכרת יותר, את קורח, שהוא הגדול.

לד. ועוד, שהרי נפסק להלכה (ראה ב"מ קטו, א), שבכל המצוות אין דורשים טעמא דקרא, כלומר, אין לקבוע הלכות על פי דרישת טעמי המצוות. וכמו כן הוא לעניינינו לגבי מצוות ציצית ומזוזה, כיון שעיקר המצוה מפורש בפסוק, וטעמי המצוה אינם מפורשים ממש בפסוק, אין לנו לשנות את פרטי קיום המצוה בשום אופן. וולפי זה, מה ששוכר הבית חייב במזוזה, היינו משום שהוא דר בו, או שמדרבנן חייב השוכר מפני שמשמרתו, ואין חיובו מן התורה, ראה רש"י (ב"מ קא, ב) והגהות מוה"ץ חיות (שם), ותוספות (ע"ז כא, א ד"ה אף), ובפני הושע בשפת אמת (פסחים ד, א בדברי רש"י שם). וראה אבני אליהו (פרשת חוקת ד"ה ובזה י"ל), שביאר טעמו של קורח, שבא לדרוש טעמא דקרא. לה. פירוש, ולא כמו

ביק סכר לכו ליטעות • הצטרפו לרביק סכר לכו ליטעות • הצטרפו לרביק סכר לכו

• סמכ יולכר בסעת הלימוד הקבוע ברביק ליטעה ולהרכה! •

הסתפו עטנו!

יחד נכניס למקומות נוספים
את אור תורת 'זרע שמשון'

**בתרומה קבועה
או חד פעמית**

הינכ סותפיק
לכל הפנת תורת המתבר
בכל העולק!

לומד בתורת זרע שמשון

רוצה להבין יותר?
מעונין לשעוע ווארט קולע
בעניני הפרשה?
רעיון קצר ונפלא בענינים אחרים?
שיעור תמציתי על דרוש שלם?

בלשון הקודש * באדיש
באנגלית * בצרפתית

קול זרע שמשון

ארץ ישראל
02-80-80-600

ארה"ב
716-229-4808

לונדון
0333-300-2515

עדור חדש!

3 דקות עם זרע שמשון

ליעברית, 130 * לאדיש, 230 * לאנגלית, 330

חדש!
הופיע תהלים "זרע שמשון"
לפרטים:
ארץ ישראל

02-80-80-500
052-71-66450

ארה"ב
347-496-5657

